

Tarmo Kunnas – rakkauden matkasaarnaaja

Suomessa on kehittymätön rakkauden retoriikka

ILMASSA ON RAKKAUTTA. Nokialaiset kuuntelevat, kun Jyväskylän yliopiston kirjallisuuden professori **Tarmo Kunnas** luennoi heille rakkaudesta. Kyseessä ei ole kännykkäfirman henkilöstökoulutus, vaan Nokian kaupungin työväenopiston luentosarja.

Kunnas on aina ollut ahkera kirjoittaja ja kysytty puhuja. Lehtiartikkeleita ja kirjoja ilmestyy häneltä hengästyttävässä tahdissa. Knut Hamsunista, Heideggerista, Nietzschestä, chansonnista, fasismista, moraalista – ja tietenkin Ranskasta.

Nyt 62-vuotiaana kolmatta kertaa naimisissa oleva Kunnas on kirjoittanut kirjan rakkaudesta. Rakkaus on ollut hänelle jo pitkään sivuteema muiden joukossa, mutta vasta nyt hän kiteytti ajatuksensa siitä kirjaksi, joka on nimeltään ytimekkäästi *Rakkaus*.

KOLME VUOTTA SITTEN ilmestyneessä kirjassaan *Mitä jäljellä moraalista?* Tarmo Kunnas höystää filosofista pohdintaansa omakohtaisilla kokemuksilla. Rakkaus-kirjassa vastaavia avautumisia ei ole tarjolla.

”En ole suuri tunnustusten tekijä. Kieltämättä aineistoa olisi”, Kunnas naurahtaa.

Kunnas kritisoi vallalla olevaa julkisuusilmapiiriä, ”jossa ihmiset puhuvat mitä tahansa yksityisasiastaan.” Ja sitten seuraakin jo viittaus Ranskaan:

”Ystävänä ranskalaiset eivät koskaan tee suuria julkisia tai yksityisiä tunnustuksia. Me suomalaiset olemme ehkä luonteeltamme tilittäytyjiä.”

Tilittäytyminen siis osataan – mutta ei tunteiden osoittamista. Tai kuten Kunnas toteaa: Suomessa ei ole kovin kehittynyttä rakkauden retoriikkaa.

”Kyllä minä juuri näin laitoksen käytävällä, kuinka poika suukotteli tyttöä. Mutta aika vähän sitä nykyään näkee.”

Tarmo Kunnas

”Ranskassa on pitkä rituaalin perinne, koska ihmiset siellä ovat hyvin sosiaalisia. Meillä korostuu enemmänkin kaurismäkeläinen eleettömyys, jopa rakkaussuhteissa.”

Eikä siinä vielä kaikki. Jopa suomen kielen sana ”rakas” on alhaista alkupeirää. Kunnas kertoo sen pohjautuvan germaanisten kielten sanaan *frakas*, joka merkitsi himokasta ja ahnetta. Seläistako on suomalainen rakkaus?

KUNNAS HAKEE kirjassaan kultaista leikkausta rakkauden eri muotojen, jumalallisen rakkauden (agape), kiintymysrakkauden (filia) ja aistillisen rakkauden (eros), välille.

Kunnaksen mielestä vallitseva käsitys rakkaudesta heijastaa koko kulttuurin ja yhteiskunnan tilaa. Meidän kulttuurissamme eros on ylikorostunut ja kaupallistettu.

”Modernin ihmisen on ehkä vaikea hahmottaa rakkauden jumalallisuutta, intohimorakkautta, kaukorakkautta,

HANS-PETER WECKMAN

palvovaa rakkautta tai ritarillisuutta. Me palvomme vain seksuaalisuuden aktia ilman yhteyttä seksuaalisuuden syvempään olemukseen, elämän jatkamiseen.”

Varhaisnuorten tyttöjen isänä professori on myös huolestunut siitä, millaisen kasvualustan tällainen kulttuuri tarjoaa ihmisten tunne-elämälle.

”Rakastamista voi oppia, se on sosiaalinen tapahtuma. Mutta jos tavat ovat hirveän vapaat, mistä nuoret saavat oikean parisuhteen mallin?”

Kunnas haluaa muistuttaa, että maallistuneesta ja kaiken sallivasta ilmapiiristä huolimatta myös syyllisyyden, synnintunnon ja askeesin mahdollisuus on olemassa. Ne eivät liity vain kristinuskoon, vaan kuuluvat kaikkiin korkeakulttuureihin.

”Kirjani ei silti ole epätoivon huuto. Koitan mieluummin ymmärtää kuin moralisoida.”

PROFESSORIN NUORUudessa sukupuoliasioihin liittyi vielä runsaasti tabuja. Kunnas arvelee, että esimerkiksi naisen rinnalla ei tämän päivän nuorelle miehelle voi olla samanlaista mystistä ulottuvuutta kuin hänen ikäluokalleen. Rintoja kun ei tarjottu lehtiyllyssä nykyiseen malliin.

Ja kielletty hedelmä on tietysti aina sallittua mehukkaampi.

”Kristinusko ja puritaaninen kasvatusta on tehnyt seksuaalisuuden mielenkiintoiseksi.”

60-luvun kulttuurimurroksen myötä asiat muuttuivat. Häveliäisyys ja sitä myötä myös romantiikka joutuivat ryskyen syrjään. Kunnas muistelee, kuinka 70-luvulla miesopiskelija vertasi naisen saamista leivän ostamiseen.

Entä jos Rakkaus-kirjan olisikin kirjoittanut 30 vuotta nykyistä nuorempi Tarmo Kunnas?

”Silloin se olisi ollut hyvin antipuritaaninen. Iän myötä ajatteluuni on tullut puritanismia takaisin. Sekä aika että minä ovat muuttuneet. Tasapainoahan tässä etsitään.”

YKSI LAUSE Kunnaksen kirjasta pistää silmään. Hän kertoo näkevänsä päivittäin rakastavia nuoria pareja, mutta ”ehkä ei niin romanttisia kuin muutama vuosikymmen sitten”.

Mitä kummää? Miten tämän päivän nuoret rakastavaiset ovat vähemmän romanttisia kuin Kunnaksen nuoruudessa? Onko tämä vain keski-ikäisen miehen sokeutta?

Kunnas toppuuttelee hieman: ”Onneksi siinä on se ehkä-sana.”

”Kyllä minä juuri näin laitoksen käytävällä, kuinka poika suukotteli tyttöä. Mutta aika vähän sitä nykyään näkee. 60-luvulla nuoret osoittivat tunteitaan hyvin voimakkaasti”, Kunnas pohtii.

Tässähän on syytä huolestua nuorison rakkauselämän puolesta. Millaista evästystä professori haluaisi antaa heille rakkauden poluille?

”Intohimoo ja suuria tunteita. Ja kuten missä tahansa ihmissuhteessa, toisen ihmisen kunnioitusta.”

Juha Mäkinen
toimittaja@jyy.fi

Romaanihenkilö Kunnas saa turpiinsa

TARMO KUNNAS kirjoittaa paljon, mutta hänestä myös kirjoitetaan. Kirjallisuuden professori on päätenyt henkilöihämmoksi ainakin kahteen suomalaisen romaaniin.

Antero Viinikaisen *Kerrottu mies* (2003) alkaa kohtaauksella, jossa hankalaan jamaan ajautunut kertoja tarkkaillee pariisilaisessa porttikongissa vastapäisessä kahvilassa istuvaa Tarmo Kunnasta. Aikansa epäroityään kertoja lähestyy Kunnasta ja päättyy tämän tutkimusassistentiksi Jyväskylän yliopistoon.

Jukka Kompan romaani *Toimittajat* sijoittuu vuoden 1986 Jyväskylään. Tarinassa esiintyy koko joukko todellisuuden henkilöitä, joista käytetään helposti tunnistettavia salanimiä. Mukana on myös nuhjuisiin bleisereihin pukeutuva, Jyväskylän Kesän puheenjohtajana toimiva ”Jarmo Lunas”, joka pelkää, että hänen talossaan kummittelee.

Kunnas kertoo lukeneensa Viinikaisen kirjan ja pitäneensä sitä mielenkiintoisena. Kompan hän tuntee, mutta tämän kirjaa hän on vain selailut. Ro-

maanihämmoksi joutumista professori luonnehtii ”delikaatiksi tilanteeksi”.

”Onhan siinä se vaara, että ihmiset uskovat todeksi kirjassa kuvatut tapahtumat. Olen alkanut pelkäämään, mitä minusta voidaankaan keksiä.”

Toden totta. Etenkään Kompan kuvaus Kunnaksesta ei ole erityisen mairitteleva. Kaiken lisäksi Jarmo Lunas saa kirjan aikana turpiinsa, fyysisesti siis, jopa kahdesti. Tämäkin menee Kunnaksen mukaan fiktion piikkiin.

”Aika harvoin olen tappeluun joutunut – paitsi nuorena tietysti.”